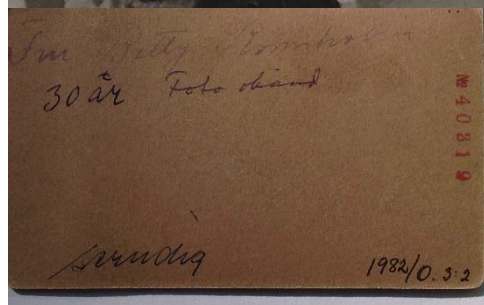

Betty Rönnholm, Sömmerska, Sorsele

f. 1883-02-28
d. 1952-11-01

Betty Rönnholm är omtalad som en bygdens entreprenör. Hon var tidigt med att bilda familj. 19 år gammal, 1902 gifte hon sig med Karl Elof Rönnholm och fick en son året därpå. Betty och Karl Elof fick ett hemman i Nordanås efter Karls far. Gården ligger cirka 2 mil från Sorsele. De flyttade dit och köpte ett övergivet hus, byggde en ladugård och skaffade djur. På det sättet fick Betty ta på sig rollen som bondmora.

Betty ville tidigt utbilda sig i skräddaryrket och nu tar hon beslutet att utbilda sig till damskräddare. Under tiden som hon genomförde sin utbildning i Umeå så fick hon hjälp av en yngre kvinna som tog hand om barn, hem och jordbruket. I Umeå fick hon husrum hos en faster och kunde på så sätt få utbildning till damskräddare vid ett välkänt skrädderi i Umeå. (oklart vilket)

Familjen fortsatte med boendet i Nordanås och barnen kom i rask takt. Som fem-barnsmamma och med arbetet som bondmora var hon nu dessutom etablerad sömmerska. Många kvinnor sökte sig till Betty för att beställa ”syning” eller brudklänning men även för fotografering. Betty beställde en kamera och på egen hand lärt sig fotograferingens och framkallningens hantverk. Med denna arsenal av utrustning och kompetens kunde hon förse bygdens blivande brudpar med klädsel, arrangemang och fotografering.

Efter några år i Nordanås beslutade familjen att flytta in till Sorsele samhälle. Troligen som effekt av att Sorsele samhälle vuxit i folkmängd och därmed var chansen till en förbättrad försörjning större i

jämförelse med Nordanås. Flytten skedde i början av 1920-talet. I Sorsele öppnade Betty en syateljé. Konfektion var på den här tiden relativt främmande fenomen för den tidens kvinnor i Sorsele, men intresset växte.

Bland annat fick Betty ta hand flera elever, flest kvinnor, som var intresserade av en framtid inom skräddaryrket. 1932 flyttade familjen till maken Karls föräldrahem i Norrsele, cirka 5 km från Sorsele. Där fick Betty återigen lasta rollen som bondmora. Vi sidan av en omfattande sömnadsverksamhet hade familjen alltid två elever helinackorderade i sitt hem.

Deras utbildning till skräddare varade cirka ett halvår. Totalt fick ett 70-tal elever sin yrkesutbildning hos Betty Rönnholm och genom åren blev det många kunder som fått sina damkläder tillverkade på beställning av dessa elever, som efter genomförd utbildning hos Betty kunde leva på eget företag. Betty

tog utöver sina andra uppdrag även på sig att rapportera uppgifter om väderförhållanden (nederbörd och temperatur, natt och dag) till den tidens SMHI¹.

Betty Rönnholm f. Forsberg och Karl Elof Rönnholm.

Källa: <http://www.svenssonfamily.n.nu/bilder>

Under familjens tid i Nordanås visade Betty sig kunnig i kökets domäner och lärde upp sina grannfruar att baka gott vetebröd. På den tiden var vetemjöl ett relativt okänt livsmedel i Sorsele. Kanske som ett resultat av att vetemjöl inte kan produceras i det klimatet och därför en bristvara. Att göra palt på kornmjöl var nog varje bondmoras självklara färdighet inom husmanskost. Under slutet av 1800-talet var vetebrödsbaket mer populärt bland unga personer än husmanskost. Många passade på att flytta till Skellefteå för att lära sig bakningskonsten.

Under åren 1918-1920 härjade Spanska Sjukan i Västerbotten som drabbade många gårdar runt om in Sorsele-trakten. Långa avstånd till sjukvårdsinrättningar ledde ofta till döden och bönderna fick anlita Betty som liksveperska för ta att hand om avlidna efter sjukdomen. Vid vissa tillfällen fick hon göra många mil på skidor i väglöst land för denna uppgift. Med sig hade hon lakansväv fastbunden på ryggen som skulle användas till svepningar.

En särskild händelse som bör nämnas är då Betty anländer till en gård där modern till fyra barn avlidit i Spanska Sjukan. Barnens far låg utslagen i sin säng, sjöblöt och badande i svett. Betty hittade inget ombyte som kunde hjälpa den stackars mannen. Hon fann snart att barnen hade det svårt

med hunger och särskilt ett spädbarn som inte fått i sig näring eftersom mamma nu var bortom all räddning. Men Betty fann på råd och drog fram en flaska mjölk ur sin ryggsäck. När mjölken blandats ut något med varmvatten kunde hon på det sättet rädda livet på den lilla.

Betty var en kunnig och omtänksam person som visste vad som väntade henne runt om i stugorna. Därför hade hon alltid med sig nödvändig mat och mediciner till de som var drabbade. Betty hade även andra kvalitéer på det kulturella området. Hon älskade sång och musik och trakterade både luta, gitarr och orgel.

Betty Rönnholm avslutade sitt liv, 69 år gammal, i november 1952 och därmed slutar berättelsen. Fler personer kan ha minnen efter hennes gärningar. Kanske går dessa att spåra på museer och i arkiv.

För mer information om Betty, kontakta Gunirén Brändström, Sorsele, tfn: 076-103 99 30

¹ Statens Meteorologiska Central Anstalt bildades 1874 och den första väderbulletinen för allmänheten publicerades. Under 1880 utfärdades den första svenska dagliga väderprognosen. Statens meteorologisk-hydrografiska anstalt (SMHA) bildades 1919 och 1921 fick SMHA överta ansvaret för oceanografien. Den 1 juli 1945 bytte SMHA namn till SMHI.

*Sven Adolf Forsberg ID444 m. familj Källa:
<http://www.svenssonfamily.n.nu/bilder>*